

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАХІДНОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ВІННИЦЬКИЙ НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ЕКОНОМІКИ

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор ВННІЕ

Борис ПОГРІЩУК

2023р.

ЗАТВЕРДЖУЮ

В.о. проректора науково-педагогічної роботи

Віктор ОСТРОВЕРХОВ

2023р.

РОБОЧА ПРОГРАМА

з дисципліни

«Комунікації у сфері публічних фінансів»

ступінь вищої освіти – *магістр*

галузь знань – *07 «Управління та адміністрування»*

спеціальність – *072 «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок»*

освітньо-професійна програма – *«Фінанси»*

кафедра фінансів, банківської справи та страхування

Форма навчання	Курс	Семестр	Лекції (год.)	Практ. (год.)	ІРС (год.)	Тренінг (год.)	СРС (год.)	Разом (год.)	Залік (сем.)	Екз. (сем.)
Денна	1	2	30	15	5	4	96	150	II	–
Заочна	1	2	8	4	–	–	138	150	III	–

**СТРУКТУРА РОБОЧОЇ ПРОГРАМИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
« КОМУНІКАЦІЇ У СФЕРІ ПУБЛІЧНИХ ФІНАНСІВ »**

1.ОПИС ДИСЦИПЛІНИ

Дисципліна «Комунікації у сфері суспільних фінансів»	Галузь знань, спеціальність, ступінь вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни
Кількість кредитів відповідних ECTS – 5	Галузь знань – 07 «Управління та адміністрування»	Статус дисципліни – дисципліна циклу професійної підготовки Мова викладання – українська
Кількість залікових модулів – 3	Спеціальність – 072 «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок»	Рік підготовки: <i>денна – 1</i> <i>заочна – 1</i> Семестр: <i>денна – 2</i> <i>заочна – 2</i>
Кількість змістових модулів – 2	ступінь вищої освіти – магістр	Лекції: <i>денна – 30 год.</i> <i>заочна – 8 год.</i> Практичні заняття: <i>денна – 15 год.</i> <i>заочна – 4 год.</i>
Загальна кількість годин <i>Денна – 150 год.</i> <i>Заочна – 150 год.</i>		Самостійна робота: <i>денна – 100 год.</i> <i>тренінг – 4 год</i> <i>заочна – 138 год.</i> Індивідуальна робота: <i>денна – 5 год.</i>
Тижневих годин – 10, з них аудиторних – 3		Вид підсумкового контролю: <i>денна – залік</i> <i>заочна – залік</i>

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Дисципліна «Комунікації у сфері публічних фінансів» є вибірковою для вивчення студентами, які здобувають ступінь магістра за галуззю знань 07 управління та адміністрування, спеціальності «Фінанси, банківська справа, страхування та біржова діяльність», зокрема освітньо-професійної програми «Фінанси».

Практико орієнтований курс «Комунікації у сфері публічних фінансів» призначений для ознайомлення студентів з основними складовими комунікації між органами державного управління, місцевого самоврядування та громадськістю у сфері публічних фінансів, новітніми трендами та технологіями. За результатами навчання студенти матимуть змогу розуміти, як відбувається ефективна комунікація у сфері публічних фінансів, яким чином участь громадськості у бюджетному процесі та відкритий доступ до інформації про публічні фінанси впливають на управлінські рішення та громадську активність.

Студенти вмітимуть застосовувати сучасні практики та пошукові техніки для роботи з інформаційними джерелами, використовувати універсальні та спеціалізовані інформаційні ресурси, сучасні веб-застосунки для аналітичної роботи, отримання відповідних цифрових аналітичних навичок, підготовки інформаційних матеріалів про формування та використання бюджетних коштів для комунікування органів публічного управління з громадськістю. У процесі вивчення курсу студенти матимуть змогу набути практичних навиків участі у бюджетному процесі, розроблення ефективних комунікаційних практик для органів державного управління та місцевого самоврядування у сфері публічних фінансів.

Предметом вивчення дисципліни «Комунікації у сфері публічних фінансів» є система загальних принципів і підходів до організації комунікацій у сфері публічних фінансів, що пов'язані з науковою та практичною професійною діяльністю у сфері фінансів, банківської справи та страхування. Основними завданнями вивчення дисципліни «Комунікації у сфері публічних фінансів» є такі:

- засвоєння студентами предмета, призначення та основних функцій комунікації у сфері публічних фінансів;

- розуміння теоретичного підґрунтя комунікацій у сфері публічних фінансів;

- засвоєння студентами специфіки комунікацій у сфері публічних фінансів;

Згідно з вимогами освітньої програми студенти повинні:

- ✓ знати:

- теоретичне підґрунтя побудови комунікацій у сфері публічних фінансів;

- основні положення нормативно-правових актів щодо оприлюднення інформації про формування та використання публічних фінансових ресурсів, участі громадськості у бюджетному процесі;

- знати про процедуру проведення громадського обговорення проєкту місцевого бюджету (бюджетних слухань), процедуру публічного звітування про результати використання коштів місцевих бюджетів.

- про типові моделі учасницького бюджетування та сфери їхнього застосування.

- функціональне призначення неурядових аналітичних центрів, організацію їх

діяльності та місце в системі комунікацій органів державного управління, місцевого самоврядування з населенням у сфері публічних фінансів.

- сучасні практики комунікацій органів публічного управління з населенням у сфері публічних фінансів.

✓ уміти:

- застосовувати положення нормативно-правових актів в управлінні комунікаціями у сфері публічних фінансів;

- здійснювати пошук необхідної інформації на державному веб-порталі бюджету для громадян, єдиному веб-порталі використання публічних коштів, про публічні закупівлі;

- розробляти бюджет для громадян на прикладі територіальної громади, в якій проживає студент;

- готувати проекти на конкурс громадських проектів;

- визначати основні компоненти комунікування органу місцевого самоврядування з громадськістю у бюджетному регламенті;

- шукати інформацію неурядових аналітичних центрів про публічні фінанси;

- розробляти на основі кращого зарубіжного досвіду пропозиції щодо удосконалення комунікацій у сфері публічних фінансів в Україні.

Передумови для вивчення дисципліни.

Засвоєння знань за програмою вступного фахового випробування по спеціальності (додаткового вступного фахового випробування по спеціальності).

3. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «КОМУНІКАЦІЇ У СФЕРІ ПУБЛІЧНИХ ФІНАНСІВ»

Змістовий модуль 1

Сучасні комунікаційні технології у сфері публічних фінансів

Тема 1. Теоретичне підґрунтя управління комунікаціями у сфері публічних фінансів

Сутність та складові комунікації у сфері публічних фінансів. Теоретичне підґрунтя формування та поширення інформації про державні доходи і видатки. Еволюція поглядів економістів щодо організації взаємовідносин між органами публічного управління та інститутами громадянського суспільства щодо формування та використання бюджетних ресурсів.

Основні положення економіки суспільного добробуту та їхнє значення для формування інформації в системі управління публічними фінансами. Вчення теорії суспільного вибору та його значення для побудови сучасної системи комунікації у сфері публічних фінансів.

Сучасні тенденції в організації комунікацій у сфері публічних фінансів. Побудова комунікацій у сфері публічних фінансів в межах чотирьох рівнів: інформування, консультування, залучення, співпраця. Новітні форми участі громадськості у бюджетному процесі. Способи забезпечення відкритого доступу до інформації про публічні фінанси.

Тема 2. Нормативно-правове забезпечення участі громадськості в бюджетному процесі

Основні положення Бюджетного кодексу України, що регламентують оприлюднення інформації про бюджет та участь громадськості у бюджетному процесі.

Закон України «Про відкритість використання публічних коштів». Єдиний веб- портал використання публічних коштів. Зміст інформації про використання публічних коштів, що підлягає оприлюдненню, та строки її оприлюднення. Відповідальність за порушення вимог закону.

Постанова Кабінету Міністрів України від 21 жовтня 2015 р. № 835 «Про затвердження Положення про набори даних, які підлягають оприлюдненню у формі відкритих даних».

Локальні правові акти та їх роль у регламентування комунікацій у сфері місцевих фінансів. Приклади рішень про організацію бюджетних слухань в територіальних громадах. Приклади рішень про публічне звітування про результати використання коштів місцевих бюджетів.

Тема 3. Державний веб-портал бюджету для громадян

Бюджет для громадян (openbudget) офіційний державний портал з відкритими даними про публічні фінанси: державний та місцеві бюджети. Склад веб-порталу та інформаційне наповнення розділів. Застосування на веб-порталі глосарію бюджетних термінів, надано інформацію про бюджетний процес та його учасників, представлені показники державного та місцевих бюджетів.

Механізм наповнення веб-порталу інформаційними ресурсами. Відображення показників про виконання державного та місцевих бюджетів (доходи, видатки, кредитування та фінансування), а також даних про державний борг.

Інструмент BOOST-аналіз та його застосування для аналізу бюджетів усіх ланок у розрізі як доходів, так і видатків. Представлення даних у форматі зведеної таблиці. Формування зведених таблиць для аналізу показники доходів і видатків з різним ступенем агрегації та в різноманітних поєднаннях. Застосування фільтрів для вибору окремих аналітичних категорій.

Застосування інформації веб-порталу бюджету для громадян в аналітичній діяльності, а тому числі в науковій сфері та в навчальній діяльності.

Тема 4. Єдиний веб-портал використання публічних коштів

Єдиний веб-портал використання публічних коштів (spending.gov.ua) як офіційний інформаційний ресурс з відкритими даними про використання бюджетних коштів в Україні. Зміст інформації про використання публічних коштів розпорядниками та одержувачами коштів державного і місцевих бюджетів, суб'єктами господарювання державної і комунальної форм власності, фондами загальнообов'язкового державного соціального страхування. Представлення на порталі інформації про трансакції, звіти, інформацію про договори та їх виконання розпорядниками та одержувачами коштів.

Пошук на єдиному веб-порталі використання публічних коштів інформації за трансакціями про платежі державних і комунальних установ, Пенсійного фонду та фондів загальнодержавного соціального страхування. Формування та публікування інформації про трансакції, механізм передавання від Державної казначейської службою України.

Пошук на єдиному веб-порталі використання публічних коштів інформації за розпорядниками. Представлення інформації про фінансові звіти, договори та їх виконання. Механізм формування та оновлення інформації розпорядниками та одержувачами бюджетних коштів.

Застосування інформації єдиного веб-порталу використання публічних коштів в аналітичній діяльності, а тому числі в науковій сфері та в навчальній діяльності.

Тема 5. Потенціал PROZORRO у забезпеченні комунікацій у сфері публічних фінансів

Основні положення Закону України «Про публічні закупівлі» в частині оприлюднення інформації. Функціонування веб-порталу Уповноваженого органу з питань закупівель. Вимоги щодо оприлюднення інформації авторизованими електронними майданчиками публічних закупівель. Основні положення Наказу Міністерства розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України № 1082 від 11.06.2020 р. «Про затвердження Порядку розміщення інформації про публічні закупівлі».

Аналітичні інструменти для контролю та моніторингу публічних закупівель. Публічний модуль аналітики. Професійний модуль аналітики. Медичний модуль аналітики. Ризик-індикатори DOZORRO. Закупівлі COVID-19. Мапа закупівель шкіл. Застосування аналітичних інструментів публічних закупівель в науковій діяльності.

Змістовий модуль 2

Практичні аспекти організації та проведення наукових досліджень у сфері фінансів, банківської справи та страхування

Тема 6. Особливості забезпечення комунікацій у сфері місцевих фінансів

Основні складові комунікацій органів місцевого самоврядування та громадськості у сфері місцевих фінансів. Регламентування в локальних правових актах механізму комунікацій органу місцевого самоврядування та громадськості. Бюджетний регламент та положення про комунікування.

Забезпечення бюджетної прозорості на місцевому рівні. Крайні практики формування та оприлюднення інформації про формування та використання коштів місцевих бюджетів.

Процедура проведення громадського обговорення проекту місцевого бюджету (бюджетних слухань). Основні складові компоненти положеннях про бюджетні слухання.

Процедура публічного звітування про результати використання коштів місцевих бюджетів. Основні складові компоненти положення про публічне звітування про результати використання коштів місцевого бюджету.

Тема 7. Бюджет для громадян: правила розроблення та оприлюднення

Інноваційні форми інформування громадян про формування та використання коштів місцевих бюджетів. Поняття, призначення та основні принципи розроблення бюджету для громадян.

Організація розроблення бюджету для громадян. Графік роботи над бюджетом для громадян. Проведення консультацій з громадськістю. Цільові аудиторії, формат та підходи до поширення.

Основні компоненти змісту бюджету для громадян. Звернення керівництва територіальної громади до її жителів. Бюджетний цикл та важливість цієї інформації. Способи відображення інформації про видатки та доходи бюджету територіальної громади. Відображення інформації про результати використання коштів місцевого бюджету в бюджеті для громадян.

Тема 8. Бюджет участі

Партиципація та бюджет участі. Значення бюджету участі для різних сфер суспільного життя. Дорожня карта запровадження бюджету участі в територіальній громаді.

Нормативно-правове забезпечення бюджету участі. Основні компоненти положення про бюджет участі.

Цикл бюджету участі. Інформаційно-освітня кампанія. Обговорення, підготовка та подання проектів. Перевірка проектів. Вибір проектів. Реалізація проектів. Оцінка та вдосконалення.

Кращі практики застосування бюджету участі в територіальних громадах в Україні.

Тема 9. Неурядові аналітичні центри в системі комунікації у сфері публічних фінансів

Роль і значення неурядових аналітичних центрів в управлінні публічними фінансами. Побудова комунікацій у сфері публічних фінансів за участі неурядових аналітичних центрів.

Продукти діяльності неурядових аналітичних центрів. Форми співпраці неурядових аналітичних центрів з закладами вищої освіти. Потенціал участі студентів в діяльності неурядових аналітичних центрів.

Кращі практики впливу неурядових аналітичних центрів на розвиток комунікацій у сфері публічних фінансів та підвищення ефективності використання бюджетних

Використання результатів діяльності неурядових аналітичних центрів в бюджетному процесі. Пошук інформації про результати діяльності неурядових аналітичних центрів та їх використання в навчанні та науковій діяльності.

Тема 10. Зарубіжний досвід комунікацій у сфері публічних фінансів

Сучасні практики комунікацій органів публічного управління з населенням у сфері публічних фінансів.

Новітні форми представлення інформації про бюджет. Міжнародний рейтинг бюджетної прозорості Openbudget. Основні положеннями методології визначення індексу бюджетної прозорості.

Учасницьке бюджетування в розвинених країнах. Застосування бюджету участі в Парижі, Берліні, Варшаві та інших європейських містах. Крайні практики реалізації проектів в межах бюджету участі.

Взаємодія національних урядів з інститутами громадянського суспільства. Роль неурядових аналітичних центрів в організації комунікацій у сфері публічних фінансів в розвинених державах.

4. Структура залікового кредиту дисципліни «Комунікації у сфері публічних фінансів» (денна форма навчання)

№ за/п	ТЕМА	Кількість годин, в т.ч.				
		Лекції	Практичні заняття	Самост. робота	Індиві д. робота	Контрольні заходи
Змістовий модуль 1 Сучасні комунікаційні технології у сфері публічних фінансів						
1.	Теоретичне підґрунтя управління комунікаціями у сфері публічних фінансів	4	1	8		Поточне опитування (тестування)
2.	Нормативно-правове забезпечення участі громадськості в бюджетному процесі	4	2	10		Поточне опитування (тестування)
3.	Державний веб-портал бюджету для громадян	2	2	10	–	Поточне опитування (тестування)
4.	Єдиний веб-портал використання публічних коштів	2	2	10	–	Поточне опитування (тестування)
5.	Потенціал Prozorro у забезпеченні комунікацій у сфері публічних фінансів	2	2	10		Поточне опитування Модульна робота 1

Змістовий модуль 2						
Побудова та розвиток системи комунікації у сфері публічних фінансів						
6.	Особливості забезпечення комунікацій у сфері місцевих фінансів	4	1	10		Поточне опитування (тестування)
7.	Бюджет для громадян: правила розроблення та оприлюднення	2	1	10	3	Поточне опитування (тестування)
8.	Бюджет участі	4	2	10	2	Поточне опитування (тестування)
9.	Неурядові аналітичні центри в системі комунікацій у сфері публічних фінансів	2	1	10		Поточне опитування (тестування)
10.	Зарубіжний досвід комунікацій у сфері публічних фінансів	4	1	8		Поточне опитування (тестування)
Тренінг				4		
РКР						2 год.
КПЗ			-	4		2 год.
Екзамен						2 год.
Разом		30	15	100	5	

заочна форма навчання

№ за/п	ТЕМА	Кількість годин			
		Лекції	Практичні заняття	Самостійна робота	Індивід. робота
Змістовий модуль 1.					
Сучасні комунікаційні технології у сфері публічних фінансів					
1.	Теоретичне підґрунтя управління комунікаціями у сфері публічних фінансів	0,5		12	
2.	Нормативно-правове забезпечення участі громадськості в бюджетному процесі	0,5		14	

3.	Державний веб-портал бюджету для громадян	1		14	–
4.	Єдиний веб-портал використання публічних коштів	1	0,5	14	–
5.	Потенціал Prozorro у забезпеченні комунікацій у сфері публічних фінансів	1	0,5	14	
Змістовий модуль 2					
Побудова та розвиток системи комунікації у сфері публічних фінансів					
6.	Особливості забезпечення комунікацій у сфері місцевих фінансів	1		14	
7.	Бюджет для громадян: правила розроблення та оприлюднення	1	0,5	14	
8.	Бюджет участі	1	0,5	14	
9.	Неурядові аналітичні центри в системі комунікацій у сфері публічних фінансів	0,5		14	
10.	Зарубіжний досвід комунікацій у сфері публічних фінансів	0,5		14	
Разом		8	4	138	

5. Тематика практичних занять

Денна форма навчання

Практичне заняття 1

Тема 1. Теоретичне підґрунтя управління комунікаціями у сфері публічних фінансів

Мета: здобуття знань щодо фундаментальних закономірностей публічних фінансів в управлінні комунікаціями між органами публічного управління та громадськістю, формування розуміння організації сучасних комунікацій у сфері публічних фінансів, значення відкритого доступу до інформації про публічні фінанси та участі громадськості у бюджетному процесі для ухвалення управлінських рішень та громадської активності.

Питання для обговорення:

1. Поняття та складові комунікацій у сфері публічних фінансів.
2. Еволюція поглядів економістів на організації взаємовідносин між органами влади та громадськістю у сфері публічних фінансів.
3. Вчення економіки суспільного добробуту та їхнє значення для формування інформації в системі управління публічними фінансами.
4. Вчення теорії суспільного вибору та його значення для побудови сучасної системи комунікації у сфері публічних фінансів.
5. Сучасні тенденції в організації комунікацій у сфері публічних фінансів.
6. Новітні форми участі громадськості у бюджетному процесі.

Практичне заняття 2

Тема 2. Нормативно-правове забезпечення участі громадськості в бюджетному процесі

Мета: здобуття знань про основні положення нормативно-правових актів щодо оприлюднення інформації про формування та використання публічних фінансових ресурсів, участі громадськості у бюджетному процесі, формування вмінь застосовувати положення нормативно-правових актів в управлінні комунікаціями у сфері публічних фінансів.

Питання для обговорення:

1. Законодавчі норми, що регламентують оприлюднення інформації про бюджет.
2. Основні положення нормативно-правових актів про участь громадськості у бюджетному процесі.
3. Закон України «Про відкритість використання публічних коштів» та відповідальність за порушення його вимог.
4. Інформація про видатки бюджету, що підлягає оприлюдненню.
5. Правові норми про набори даних, які підлягають оприлюдненню у формі відкритих даних.
6. Локальні правові акти та їх роль у регламентування комунікацій у сфері місцевих фінансів.

Практичне заняття 3

Тема 3. Державний веб-портал бюджету для громадян

Мета: отримання знань щодо джерел інформації для державного веб-порталу бюджету для громадян та механізм її консолідації на веб-порталі. Оволодіння навиками пошуку необхідної інформації на державному веб-порталі бюджету для громадян, застосування отриманої інформації в дослідницьких цілях.

Питання для обговорення:

1. Поняття «бюджет для громадян» та його роль у забезпеченні комунікацій у сфері публічних фінансів.

2. Офіційний державний портал з відкритими даними про публічні фінанси.
3. Склад веб-порталу та інформаційне наповнення розділів.
4. Відображення показників державного та місцевих бюджетів.
5. Інструмент BOOST-аналіз та його застосування для аналізу бюджетів усіх ланок у розрізі як доходів, так і видатків.
6. Використання інформації веб-порталу бюджету для громадян у науковій сфері та в навчальній діяльності.

Практичне заняття 4

Тема 4. Єдиний веб-портал використання публічних коштів

Мета: здобуття знань щодо джерел інформації для веб-порталу використання публічних коштів та механізм її консолідації на веб-порталі. Отримання навиків пошуку необхідної інформації на єдиному веб-порталі використання публічних коштів, її використання в дослідницьких цілях.

Питання для обговорення:

1. Основні компоненти єдиного веб-порталу використання публічних коштів.
2. Зміст інформації про використання публічних коштів.
3. Розміщення на порталі інформації про трансакції, звіти, інформації про договори та їх виконання.
4. Пошук на єдиному веб-порталі використання публічних коштів інформації за трансакціями про платежі.
5. Пошук на єдиному веб-порталі використання публічних коштів інформації за розпорядниками.
6. Використання інформації єдиного веб-порталу використання публічних коштів в науковій сфері та в навчальній діяльності.

Практичне заняття 5

Тема 5. Потенціал Prozorro у забезпеченні комунікацій у сфері публічних фінансів

Мета: отримання знань про джерела інформації для веб-порталу Prozorro та механізм її консолідації на веб-порталі. Отримання навиків здійснювати пошук інформації про публічні закупівлі, застосовувати отриману інформацію в дослідницьких цілях.

Питання для обговорення:

1. Веб-портал Уповноваженого органу з питань закупівель.
2. Вимоги щодо оприлюднення інформації авторизованими електронними майданчиками публічних закупівель.
3. Застосування аналітичних інструментів для контролю та моніторингу публічних закупівель.
4. Публічний модуль аналітики.

5. Професійний модуль аналітики.
6. Використання аналітичних інструментів публічних закупівель в науковій діяльності та в навчанні.

Практичне заняття 6

Тема 6. Особливості забезпечення комунікацій у сфері місцевих фінансів

Мета: здобуття знань про основні складові комунікацій органів місцевого самоврядування та громадськості у сфері публічних фінансів. Отримання навиків визначення основних компонентів комунікування органу місцевого самоврядування з громадськістю у локальних правових актах — бюджетному регламенті, положеннях про бюджетні слухання, публічне звітування про результати використання коштів місцевого бюджету.

Питання для обговорення:

1. Головні компоненти комунікацій органів місцевого самоврядування та громадськості у сфері місцевих фінансів.
2. Бюджетний регламент та його значення для організації ефективного комунікування.
3. Механізм забезпечення бюджетної прозорості на місцевому рівні.
4. Процедура проведення громадського обговорення проекту місцевого бюджету (бюджетних слухань).
5. Процедура публічного звітування про результати використання коштів місцевих бюджетів.

Практичне заняття 7

Тема 7. Бюджет для громадян: правила розроблення та оприлюднення

Мета: Здобуття знань про бюджет для громадян та особливості його застосування на місцевому рівні. Отримання навиків розроблення бюджету для громадян.

Питання для обговорення:

1. Поняття, призначення та основні принципи розроблення бюджету для громадян.
2. Організація розроблення бюджету для громадян.
3. Сучасні методи поширення бюджету для громадян.
4. Основні компоненти змісту бюджету для громадян.
5. Способи відображення інформації про видатки та доходи бюджету територіальної громади.

Практичне заняття 8

Тема 8. Бюджет участі

Мета: отримання знань про типові моделі учасницького бюджетування та сфери їхнього застосування, оволодіння інформацією про цикл учасницького бюджетування. Здобуття навички підготовки проектів на конкурс громадських проектів.

Питання для обговорення:

1. Значення бюджету участі для різних сфер суспільного життя.
2. Правове регламентування бюджету участі.
3. Цикл бюджету участі.
4. Кращі практики застосування бюджету участі в територіальних громадах в Україні.

Практичне заняття 9

Тема 9. Неурядові аналітичні центри в системі комунікацій у сфері публічних фінансів

Мета: здобуття знань про функціональне призначення неурядових аналітичних центрів, організацію їх діяльності та місце в системі комунікацій органів державного управління, місцевого самоврядування з населенням у сфері публічних фінансів. Отримання навиків пошуку інформації неурядових аналітичних центрів про публічні фінанси, її застосовування в дослідницькій діяльності.

Питання для обговорення:

1. Неурядові аналітичні центри в управлінні публічними фінансами.
2. Результати діяльності неурядових аналітичних центрів.
3. Участь студентів у діяльності неурядових аналітичних центрів.
4. Використання результатів діяльності неурядових аналітичних центрів в бюджетному процесі.

Практичне заняття 10

Тема 10. Зарубіжний досвід комунікацій у сфері публічних фінансів

Мета: Здобуття знань про сучасні практики комунікацій органів публічного управління з населенням у сфері публічних фінансів. Отримання навиків розробляти на основі кращого зарубіжного досвіду пропозиції щодо удосконалення комунікацій у сфері публічних фінансів в Україні.

Питання для обговорення:

1. Практики комунікацій органів публічного управління з населенням у сфері публічних фінансів в розвинених державах.
2. Міжнародний рейтинг бюджетної прозорості Openbudget.
3. Учасницьке бюджетування в розвинених країнах.
4. Взаємодія національних урядів з інститутами громадянського суспільства в розвинених країнах.

6. Комплексне практичне індивідуальне заняття

Індивідуальна робота студентів при вивченні дисципліни «Комунікації у сфері публічних фінансів» передбачає виконання комплексного практичного індивідуального завдання (КПЗ). У процесі його виконання студенти вдосконалюють свої знання, набувають

навики самостійної наукової роботи, застосування сучасних технологій комунікування у сфері публічних фінансів, роботи з літературними джерелами і логічного викладу матеріалу. КПЗ свідчить про рівень засвоєння студентом матеріалу курсу, його вміння самостійно викладати суть питання, творчо використовувати літературні джерела та методологію проведення дослідницької роботи. Воно є не тільки засобом перевірки знань з дисципліни, формою активного засвоєння предмету, але і засобом залучення студентів до осмислення і аналізу актуальних проблем розвитку комунікацій у сфері публічних фінансів.

Виконання КПЗ передбачає підготовку інформаційних матеріалів у форматі «Бюджет для громадян» для територіальної громади, в якій проживає студент.

«Бюджет для громадян» — масив, що розробляється з метою презентувати ключову фінансову інформацію широкій громадськості. Бюджет для громадян зазвичай подається доступною мовою та включаючи візуальні елементи для покращення розуміння неспеціалістами. Найбільш поширеною є розробка Бюджетів для громадян для проекту бюджету або для річного звіту про виконання бюджету, проте кожен ключовий документ в рамках бюджетного циклу може та повинен бути презентований в спосіб, який дозволяє громадськості його зрозуміти. Бюджети для громадян різняться за фокусом, змістом та довжиною. Коли розробляється бюджет для громадян, необхідно проводити консультації з громадянським суспільством та громадськістю аби ідентифікувати інформацію, яка буде найбільш корисною для відображення. Тим не менш, Бюджети для громадян повинні містити інформацію про: економічні прогнози на яких базується бюджет, пояснення щодо джерел надходження бюджетних коштів, як бюджетні кошти будуть витрачені та чому, пояснення щодо значних зменшень и збільшень в надходженнях або витратах, а також детальну контактну інформацію.

Дозволяється виконання роботи в групі 2-3 студентів. За умови підготовки бюджетів для громадян великих населених пунктів (обласних центрів) дозволяється формувати групу до 5 студентів. У разі виконання КПЗ у групах, на другому слайді розмістити інформацію хто, яку роботу виконував.

Послідовність виконання КПЗ:

- розробити опитування «Що б ви хотіли дізнатися про бюджет територіальної громади?»;
- розмістити опитування в соціальній мережі у групі своєї територіальної громади;
- за результатами опитування сформувати 12 слайдів (24 слайди для міст обласних центрів);
- розмістити бюджет для громадян в соціальній мережі у групі своєї територіальної громади.

Приклади матеріалів «Бюджет для громадян» знаходяться за посиланням 1 і 2 .

7. Тренінг з дисципліни «Комунікації у сфері публічних фінансів»

Тематика: закріплення практичних навичок організації комунікацій у сфері публічних фінансів.

Завдання тренінгу передбачають розподіл студентів на групи та застосування елементів командної роботи.

Порядок проведення:

1. Підготовка аналітичної записки за результатами пошуку даних щодо публічних фінансів. Презентація аналітичної записки та обговорення недоліків.

2. Ситуаційна вправа «Бюджетні слухання щодо проекту бюджету територіальної громади», групове обговорення з формулюванням типових помилок при організації бюджетних слухань.

3. Ситуаційна вправа «Публічне звітування про результати виконання бюджету», групове обговорення з формулюванням основних правил та типових помилок при організації публічного звітування.

Завершенням тренінгу є формулювання висновків про основні правила організації комунікацій в системі публічних фінансів.

8. Самостійна робота студентів

Самостійна робота студента (СРС) — це діяльність, яку студенти виконують самостійно за завданнями та під методичним керівництвом і контролем викладача без його прямої участі. Самостійна робота спрямована на більш глибоке ознайомлення студентом з проблемами, які розглядаються навчальним курсом «Комунікації у сфері публічних фінансів». Під час вивчення навчальної дисципліни «Комунікації у сфері публічних фінансів» застосовуються такі види самостійної роботи:

- підготовка додаткових питань (2 на вибір) до кожної теми навчальної дисципліни;
- підготовка обов'язкових питань (для тем 5, 6, 7);
- робота з додатковою літературою та ін.

Обов'язкові вимоги до наукової роботи:

– оптимальний обсяг розкриття додаткового питання — 3-4 сторінки. За ініціативою студента додаткові питання можуть бути представлені на практичному занятті чи круглому столі у формі презентації;

– наявність висновків, які мають сприяти розширенню знань та навичок студентів групи з дисципліни, зокрема щодо організації та проведення наукових досліджень.

Перелік тем для розкриття додаткових питань:

№ з/п	Тематика	Кількість годин	
		Денна форма навч.	Заочна форма навч.
Тема 1			
1	Теоретичні основи організації комунікацій у сфері державних фінансів		
2	Теоретичні основи організації комунікацій у сфері місцевих фінансів	8	14

3	Вчення теорії економіки суспільного добробуту та його значення для побудови системи комунікацій у сфері публічних фінансів		
4	Вчення теорії суспільного вибору та його значення для побудови системи комунікацій у сфері публічних фінансів		
5	Новітні технології організації системи комунікацій у сфері публічних фінансів		
6	Сучасні тенденції залучення громадськості до бюджетного процесу		
Тема 2			
7	Положення законодавчих актів щодо оприлюднення інформації про формування та використання коштів бюджету	10	14
8	Положення законодавчих актів щодо оприлюднення інформації про участь громадськості у бюджетному процесі		
9	Підзаконні акти запроваджені на виконання Закону України «Про відкритість використання публічних коштів»		
10	Рішення місцевої ради про організацію бюджетних слухань в територіальній громаді		
11	Порядок сприяння проведенню громадської експертизи діяльності органів виконавчої влади, затверджений Постановою КМУ від 05.11.2008 р. № 976		
Тема 3			
12	Формування інформації за допомогою інструментарію BOOST-аналіз. Видатки щодо видатків на дошкільну освіту в 10 територіальних громадах (року, що передуює навчальному року)	10	14
13	Формування інформації за допомогою інструментарію BOOST-аналіз. Доходи щодо доходів від місцевих податків і зборів в 10 територіальних громадах (року, що передуює навчальному року)		
14	Формування інформації за допомогою інструментарію BOOST-аналіз. Кредитування щодо видатків на надання кредитів у 10 територіальних громадах (року, що передуює навчальному року)		
15	Формування інформації за допомогою інструментарію BOOST-аналіз. Фінансування щодо обсягів фінансування у 10 територіальних громадах (року, що передуює навчальному року)		
16	Підготовка аналітичного матеріалу з використанням даних офіційного державного порталу з відкритими даними про публічні фінанси (openbudget)		
Тема 4			
17	Нормативно-правове забезпечення єдиного веб-порталу використання публічних коштів (spending.gov.ua)	10	14
18	Порядок розкриття інформації на Порталі spending.gov.ua		
19	Суб'єкти розкриття інформації на Порталі spending.gov.ua		
20	Вимоги щодо розкриття інформації на Порталі spending.gov.ua		
21	Інформація, що не підлягає розкриттю на Порталі spending.gov.ua		
22	Підготовка аналітичного матеріалу з використанням даних єдиного веб-порталу використання публічних коштів (spending.gov.ua)		

Тема 5			
23	Склад інформації про публічні закупівлі, яка підлягає оприлюдненню на веб-порталі Уповноваженого органу з питань закупівель	10	14
24	Порядок розміщення інформації про публічні закупівлі: основні положення		
25	Публічний модуль аналітики: основні правила користування		
26	Професійний модуль аналітики: основні правила користування		
27	Підготовка аналітичного матеріалу з використанням даних веб-порталу Уповноваженого органу з питань закупівель		
Тема 6			
28	Організація комунікацій органів місцевого самоврядування громадськості у сфері місцевих фінансів	10	14
29	Порівняльна характеристика бюджетних регламентів трьох територіальних громад на предмет регламентування комунікацій		
30	Порівняльна характеристика бюджетних регламентів трьох територіальних громад на предмет оприлюднення інформації		
31	Порівняльна характеристика бюджетних регламентів трьох територіальних громад на предмет участі громадськості в бюджетному процесі		
Тема 7			
32	Сучасні тенденції в організації інформування громадян про формування та використання коштів місцевих бюджетів	10	16
33	Порівняльна характеристика бюджетів для громадян трьох територіальних громад на предмет висвітлення інформації про доходи бюджету		
34	Порівняльна характеристика бюджетів для громадян трьох територіальних громад на предмет висвітлення інформації про видатки бюджету		
35	Порівняльна характеристика бюджетів для громадян трьох територіальних громад на предмет висвітлення інформації про проекти, що реалізуються в громаді		
Тема 8			
36	Підготувати концепцію проекту, який може бути поданий на конкурс бюджету участі в територіальній громаді, в якій проживає (навчається) студент чи студентка	10	16
Тема 9			
37	Неурядові аналітичні центри в управлінні публічними фінансами	10	14
38	Значення неурядових аналітичних центрів в організації комунікацій у сфері публічних фінансів		
39	Результати діяльності неурядових аналітичних центрів у сфері публічних фінансів		
40	Участь неурядових аналітичних центрів в адвокаційних компаніях		
Тема 10			
41	Міжнародний рейтинг бюджетної прозорості Openbudget.	8	14

42	Новітні форми представлення інформації про бюджет у розвинених країнах		
43	Застосування бюджету участі в Парижі		
44	Застосування бюджету участі в Берліні		
45	Застосування бюджету участі у Вартаві		
46	Вибір результатів п'яти країн у рейтингу прозорості Openbudget за підсумками останнього досліджуваного року		
Тренінг з дисципліни		4	0
Загальний обсяг згідно навчальної програми		100	138

9. Методи навчання

У навчальному процесі застосовуються: лекції, практичні та індивідуальні заняття, групова робота, виконання самостійної роботи, а також метод опитування та тестування.

10. Засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання

У процесі вивчення дисципліни «Комунікація у сфері публічних фінансів» використовуються такі засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання:

- поточне опитування, тестування;
- презентації результатів виконаних завдань;
- оцінювання результатів модульної контрольної роботи;
- оцінювання комплексного практичного індивідуального завдання;
- оцінювання результатів самостійної роботи студентів;
- наукова дискусія;
- інші види індивідуальних і групових завдань;
- екзамен.

11. Політика оцінювання

Політика щодо дедлайнів і перескладання: Для виконання індивідуальних завдань і проведення контрольних заходів встановлюються конкретні терміни. Перескладання модулів відбувається з дозволу дирекції факультету (інституту) за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).

Політика щодо академічної доброчесності: Письмові роботи (теоретична частина КПЗ) підлягають перевірці на наявність плагіату та допускаються до захисту з коректними текстовими запозиченнями (не більше 25 %). Використання друкованих і електронних джерел інформації під час контрольних заходів та екзаменів заборонено.

Політика щодо відвідування: Відвідування занять є обов'язковим компонентом оцінювання. За об'єктивних причин (наприклад, карантин, воєнний стан, хвороба, закордонне стажування) навчання може відбуватись в он-лайн формі за погодженням із керівником курсу з дозволу дирекції факультету (інституту).

керівником курсу з дозволу дирекції факультету (інституту).

12. Критерії поточного та підсумкового контролю

Підсумковий бал (за 100-бальною шкалою) з дисципліни «Комунікації у сфері публічних фінансів» визначається як середньозважена величина, в залежності від питомої ваги кожної складової залікового кредиту:

Заліковий модуль 1 (змістовий модуль 1)	Заліковий модуль 2 (ректорська контрольна робота)	Заліковий модуль 3 (підсумкова оцінка КПЗ, враховуючи поточне опитування)	Разом
30%	40 %	30 %	100%
1. Опитування під час занять - 10 балів за тему (1-4 теми) - макс. 40 балів. 2. Модульна контрольна робота - макс. 60 балів	1. Опитування під час занять (5-10 теми) 5 балів за тему - макс. 30 балів. 2. Ректорська контрольна робота (1-10 теми) - макс. 70 балів	1. Підготовка КПЗ - макс. 30 балів. 2. Захист КПЗ - макс. 40 балів. 3. Участь у тренінгах - макс. 30 балів	

Шкала оцінювання:

За шкалою Університету	За національною шкалою	За шкалою ECTS
90–100	відмінно	A (відмінно)
85-89	добре	B (дуже добре)
75–84		C (добре)
65–74	задовільно	D (задовільно)
60-64		E (достатньо)
35–59	незадовільно	FX (незадовільно з можливістю повторного складання)
1–34		F (незадовільно з обов'язковим повторним курсом)

13. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачає навчальна дисципліна

№	Найменування	Номер теми
1.	Мультимедійний проектор	1 – 9

3.	Комунікаційне програмне забезпечення (Internet Explorer, Opera, Google Chrome, Firefox)	1 – 9
4.	Наявність доступу до мережі Інтернет	1 – 9
5.	Персональні комп'ютери	1 – 9
6.	Комунікаційне програмне забезпечення (Zoom) для проведення занять у режимі он-лайн (за необхідності)	1 – 9
7.	Комунікаційна навчальна платформа (Moodle) для організації дистанційного навчання (за необхідності)	1 – 9
8.	Програмне забезпечення: ОС Windows	1 – 9
9.	Інструменти Microsoft Office (Word; Excel; PowerPoint і т.і.)	1 – 9
10.	Google Forms, Google Sheets	1 – 9

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

1. Аналітична записка «Напрями активізації участі громадськості у місцевому самоврядуванні в містах України». URL: http://www.niss.gov.ua/public/File/2015_analit/gromadsk.pdf.

2. Бочі А., Шубіна О., Тютюшкін І. та ін. Результати оцінювання управління фінансами об'єднаних територіальних громад. К., 2018. 20 с.

3. Бюджетний кодекс України від 08.07.2010 р. № 2456-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2456-17#Text>.

4. Гаєвая О., Перевалова Л., Гаряєва А. Витоки держави загального добробуту. *Підприємництво, господарство і право*. 2019. № 9. С. 147–152.

5. Говорухіна М. Стратегічна комунікація у громадських організаціях. К., 2019. 124 с. URL: https://www.ua.undp.org/content/ukraine/uk/home/library/democratic_governance/strategiccommunication-handbook.html.

6. Горин В., Малиняк Б., Письменний В., Тарас В., Чубатий В. Аналітична записка за результатами публічного звітування головних розпорядників коштів обласного бюджету Тернопільської області за підсумками 2016 року. Тернопіль: ФОП Осадца Ю.В., 2017. 32 с. URL: <http://dspace.tneu.edu.ua/handle/316497/26393>

7. Горин В., Малиняк Б., Тарас В., Чубатий В. Аналітична записка про ефективність використання коштів обласного бюджету Тернопільської області на підтримку і розвиток театрального і філармонійного мистецтва. Тернопіль: ZAZAPRINT, 2017. 52 с. URL: <http://dspace.tneu.edu.ua/handle/316497/26382>

8. Горин В., Малиняк Б., Тарас В. Експрес-аналіз проекту міського бюджету міста Тернополя на 2018 рік. Тернопіль: ZAZAPRINT, 2017. 20 с. URL: <http://dspace.tneu.edu.ua/handle/316497/26386>.

9. Державний веб-портал бюджету для громадян. URL: <https://openbudget.gov.ua>.

10. Єдиний веб-портал використання публічних коштів. URL: <https://spending.gov.ua/new>.

11. Закон України «Про відкритість використання публічних коштів» від 11.02.2015 № 183- VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/183-19/print>.
12. Закон України «Про публічні закупівлі» від 25.12.2015 р. № 922-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/922-19/print>.
13. Закон України «Про доступ до публічної інформації» від 13.01.2011 № 2939-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2939-17/print>.
14. Зарембо К. Писати аналітику може кожен. Мистецтво переконливого тексту. К.: Віхола, 2021. 224 с.
15. Іваницька О. М. Фінансово-інституційні механізми забезпечення реалізації антикорупційної політики. *Фінанси України*. 2020. № 12. С. 7–20.
16. Інструкція користувача Єдиного веб-порталу використання публічних коштів. URL: <https://confluence.spending.gov.ua/pages/viewpage.action?pageId=65547>
17. Кириленко О., Малиняк Б. Унікальний досвід організації публічного звітування про результати використання коштів обласного бюджету: уроки для поширення. *Фінанси України*. 2017. №3. С.36–50. URL: http://finukr.org.ua/?page_id=17&year=2017&issueno=3&begin_page=36&mode=get_art&flang=uk
18. Криштопа І. І., Ніколенко Л. А. Звітування у розрізі країн: міжнародний досвід впровадження. *Фінанси України*. 2021. № 6. С. 29-39.
19. Кудряшов В. П. Застосування фіскальних правил у бюджетному плануванні. *Фінанси України*. 2020. № 6. С. 56-74.
20. Мазярчук В. М., Корнилюк А. В., Кравченко М. В. Бюджетна система: тенденції розвитку. Під ред. В. М. Мазярчука. Київ: «ФОП Лопатіна О. О.», 2019. 384 с.
21. Малиняк Б., Горин В., Письменний В. #аналізуємобюджет: доступне про головне. За ред. Б. Малиняка. Тернопіль: ZAZAPRINT, 2017. 76 с. URL: <http://dspace.tneu.edu.ua/handle/316497/22790>
22. Малиняк Б., Дешко А., Дурнева Т. Аналітичний звіт за результатами аналізу місцевих бюджетів в проекті «Бюджетний сканер». За ред. Богдана Малиняка. К.: ІСЕД, 64 с.
23. Наказ Міністерства фінансів України від 03.03.2020 № 94 «Про затвердження методичних рекомендацій щодо механізмів участі громадськості у бюджетному процесі на місцевому рівні». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0094201-20?fbclid=IwAR2YbKuZzmh1Xmt8aZUjzbWG4B9PHuqwLy8RMYAFeawB2obk9jzPaQ6xWHO#Text>
24. Наказ Міністерства фінансів України від 31.05.2019 р. № 28 «Про затвердження Методичних рекомендацій щодо підготовки та затвердження Бюджетного регламенту проходження бюджетного процесу на місцевому рівні». URL: <https://ips.ligazakon.net/document/MF19043>.
25. Ольчак М. Партиципативне стратегічне планування в органах місцевого

самоврядування: Посібник для об'єднаних територіальних громад. Варшава: USAID; Global Communities, 2017. 106 с. URL: http://decentralization.gov.ua/pics/attachments/STRATEGIC_PLANNING_MANUAL_standard_version_9MB.pdf.

26. Офіційний веб-портал публічних закупівель Prozorro. URL: <https://prozorro.gov.ua>.

27. Плєскач В. Л., Прокопенко Н. О. Інституційно-організаційне забезпечення середньострокового бюджетного планування в Україні. Економіка України. 2019. № 1. С. 47–59.

28. Плоский К. Партиципаторний бюджет. Аналітичний звіт. К., 2017. 44 с.

29. Донос Л., Плоский К. Впровадження та удосконалення Громадського бюджету – практичні рекомендації. К., 2019. 73 с. URL: http://pleddg.org.ua/wpcontent/uploads/2019/05/PB_Guide.pdf.

30. Ткачук Ю., Матвієнко А. Бюджет для громадян людською мовою. К., 2020. 44 с.

31. Чугунов О. І. Формування бюджетів місцевого самоврядування у системі суспільного розвитку територіальних громад. *Економічний вісник університету*. 2018. Випуск 38. С. 153–161. URL: <https://economic-bulletin.com/index.php/journal/article/view/461/476>

32. Юшко С. В. Показники виконання бюджету: теоретичні і практичні аспекти. *Фінанси України*. 2021. № 1. С. 46–63.

33. Arundel A., Bloch C., Ferguson B. Advancing innovation in the public sector: Aligning innovation measurement with policy goals. *Research Policy*. 2019. Vol. 48. P. 789–798.

34. Arundel, A., Bloch, C., Ferguson, B. Advancing innovation in the public sector: Aligning innovation measurement with policy goals. *Research Policy* 48 (2019) 789–798.

35. Best Practices in Local Government Budgeting. OPENGOV, 2018. 8 p.

36. Bland R. L. A budgeting guide for local government / by Robert L. Bland. Third edition. Washington, D.C.: ICMA, 2018. 344 p.

37. Code of Good Practice for Civil Participation in the Decision-Making Process. CONF/PLE CODE1. Adopted by the Conference of INGOs at its meeting on 1st October 2019. 17 p. URL: <https://www.osce.org/odihr/39400?download=true>.

38. Local Government Benchmarking Framework. URL: <http://www.improvementservice.org.uk/benchmarking/list-of-indicators.html>.

39. Malyniak B. S., Martyniuk O. M., Kyrylenko O. P. Corruption and efficiency of public spending in states with various public management types. *Economic Annals-XXI*: Volume 178, Issue 7-8, Pages: 17-27, September 30, 2019. <https://doi.org/10.21003/ea.V178-02>.

40. OECD principles of budgetary governance. OECD Senior Budget Official 2018. 9 p. URL: <http://www.oecd.org/governance/budgeting/Draft-Principles-Budgetary-Governance.pdf>.

41. Open Budget Survey 2019. URL:

<https://www.internationalbudget.org/wpcontent/uploads/open-budget-survey-report-2019.pdf>.

42. Recommendation of the council on budgetary governance. Paris. OECD, 2015. 12 p.

43. Shah A., Shen C. Citizen-Centric Performance Budgeting at the Local Level. Local budgeting. Public sector governance and accountability series. Washington: The World Bank, 2017. 384 p.

44. The Open Budget Survey Data Explorer. URL: <https://www.internationalbudget.org/openbudget-survey/data-explorer>.

45. Tresch R. W. Public Finance. A Normative Theory. Third Edition. Boston, 2018. 534 p. 46. Ulbrich H. H. Public Finance in Theory and Practice. London and New York: Routledge, 2017. 534 p.